

Read the full book on: 10.1787/persp_glob_dev-2013-en

Προοπτικές για την παγκόσμια ανάπτυξη 2013. Οι βιομηχανικές πολιτικές στο μεταβαλλόμενο κόσμο

Περίληψη στα ελληνικά

- Κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες το κέντρο βάρους της παγκόσμιας οικονομίας μετατοπίστηκε στην Ασία και το Νότο. Από τα μέσα της δεκαετίας του '90 η αύξηση του ΑΕΠ στις μεγάλες και πολυάνθρωπες χώρες μέσου εισοδήματος έχει ξεπεράσει σημαντικά αυτή των χωρών του ΟΟΣΑ.
- Παρά τις ανησυχίες για την πρόσφατη επιβράδυνση η εν λόγω μετατόπιση του πλούτου αποτελεί ένα διαρθρωτικό φαινόμενο που θα συνεχιστεί και στο μέλλον και θα διαμορφώσει την οικονομική ανάπτυξη.
- Υπό αυτές τις συνθήκες οι περισσότερες αναπτυσσόμενες χώρες έχουν βελτιώσει τη μακροοικονομική τους διαχείριση και έχουν αρχίσει να εφαρμόζουν βιομηχανικές πολιτικές για την αντιμετώπιση μακροπρόθεσμων διαρθρωτικών ζητημάτων.

Η αλλαγή στην παγκόσμια οικονομία δημιούργησε ανταγωνιστικές συνθήκες και προκλήσεις για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η ανάπτυξη νέων μορφών άμεσων ξένων επενδύσεων και η μετεγκατάσταση των δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας που κατά το παρελθόν παράγονταν στις αναπτυγμένες χώρες δημιουργούν νέες ευκαιρίες μάθησης, καινοτομίας και εισόδου σε νέες δραστηριότητες και νέους κλάδους. Παράλληλα, η άνοδος της «μεσαίας τάξης» δημιουργεί νέες αγορές καταναλωτών. Η ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών για αυτούς τους νέους καταναλωτές και η προσαρμογή των υφιστάμενων λύσεων στις τοπικές ανάγκες θα μπορούσαν να αποτελέσουν κίνητρα για τη διαφοροποίηση και την αναβάθμιση της εγχώριας παραγωγής. Όμως, ο εντεινόμενος ανταγωνισμός ωθεί τις εταιρείες να αυξήσουν γρήγορα τις καινοτομικές τους ικανότητες για να προσελκύσουν νέους πελάτες.

Η αξιοποίηση των ευκαιριών αυτών και η επιτυχής αντιμετώπιση των εν λόγω προκλήσεων εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, όπως οι φυσικοί πόροι των χωρών, το μέγεθός τους, το επίπεδο ενσωμάτωσής τους στις παγκόσμιες αγορές και οι σχετικές πολιτικές. Για παράδειγμα, οι πλούσιες σε φυσικούς πόρους χώρες επωφελούνται από τη βελτίωση των όρων εμπορίου, όμως αντιμετωπίζουν επίσης δυσκολίες όσον αφορά τις επενδύσεις σε νέες δραστηριότητες, την τόνωση της παραγωγής και τη διαφοροποίηση των εξαγωγών. Μερικές από αυτές τις χώρες προσπαθούν να αξιοποιήσουν καλύτερα τα διαθέσιμα έσοδα για να χρηματοδοτήσουν τη βιομηχανική και περιφερειακή ανάπτυξη. Επιπρόσθετα, οι μικρές οικονομίες που έχουν ενσωματωθεί στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας θα μπορούσαν να επωφεληθούν από τις νέες μορφές άμεσων ξένων επενδύσεων για να δημιουργήσουν δεσμούς με την τοπική οικονομία, υπό την προϋπόθεση ότι εφαρμόζουν αποτελεσματικές πολιτικές για τη βελτίωση των υποδομών και των δεξιοτήτων. Τέλος, οι μεγάλες οικονομίες επωφελούνται από την αυξανόμενη εγχώρια ζήτηση ως πηγή μεγέθυνσης και επίσης προσπαθούν να προσδιορίσουν νέες μορφές εταιρικής σχέσης με τις αλλοδαπές εταιρείες, προκειμένου να προωθήσουν τη μεταφορά και τη διάχυση της τεχνολογίας στις ημεδαπές εταιρείες.

Από την προηγούμενη δεκαετία και έπειτα οι αναπτυσσόμενες χώρες άρχισαν να επιδεικνύουν εκ νέου ενδιαφέρον στις βιομηχανικές πολιτικές. Συγκεκριμένα, προσπαθούν να διαφοροποιηθούν και να εισχωρήσουν σε νέους κλάδους και δραστηριότητες, καθώς και να αναβαθμίσουν την εγχώρια παραγωγή. Ο μετασχηματισμός των παραγωγικών δομών τους αποτελεί όλο και περισσότερο σκέλος των στρατηγικών τους για την επίτευξη βιώσιμης μεγέθυνσης χωρίς αποκλεισμούς. Χώρες όπως η Βραζιλία, η Ινδία, η Κίνα, και η Νότια Αφρική χρησιμοποιούν μηχανισμούς, όπως τα τομεακά ταμεία τεχνολογίας και οι δημόσιες προμήθειες, για να χρηματοδοτήσουν και να προωθήσουν την καινοτομία και να αναβαθμίσουν την παραγωγή σε τομείς προτεραιότητας. Οι χώρες αυτές επίσης προωθούν την ίδρυση νέων επιχειρήσεων, ιδιαίτερα νεοσύστατων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των ΤΠΕ. Μερικές χώρες, όπως η Βραζιλία, το Μαρόκο και η Ινδία χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο τις άμεσες ξένες επενδύσεις για να προαγάγουν την καινοτομία και να αναβαθμίσουν τη βιομηχανία προωθώντας νέες μορφές σύνδεσης των πολυεθνικών και των τοπικών εταιρειών και ευνοώντας την προσέλκυση περισσότερων δραστηριοτήτων έντασης γνώσης που μπορούν να ασκήσουν μεγαλύτερη επίδραση στην εγχώρια οικονομία. Άλλες χώρες διερευνούν νέους τρόπους ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των υφιστάμενων επιχειρήσεων ευνοώντας την ανάπτυξη συστάδων επιχειρήσεων και ενισχύοντας τους αμφίδρομους δεσμούς. Τέλος, η επιδίωξη της βιώσιμης ανάπτυξης δημιουργεί περαιτέρω ευκαιρίες στις νέες τεχνολογίες και στα επιχειρηματικά μοντέλα που είναι φιλικά προς το περιβάλλον.

Κατά τη χάραξη και την εφαρμογή των πολιτικών για τη βιομηχανική ανάπτυξη οι αναπτυσσόμενες χώρες θα πρέπει να υπερνικήσουν πολλαπλά εμπόδια, ιδιαίτερα όσον αφορά τις δεξιότητες, τη χρηματοδότηση της καινοτομίας και των ΜΜΕ, καθώς και την υλική και άυλη υποδομή. Η πλειονότητά τους καταστρώνει στρατηγικές που κινητοποιούν επενδύσεις σε δέσμες για την αντιμετώπιση των διάφορων περιορισμών και την αξιοποίηση των συνεργιών που προκύπτουν από τη δημόσια δράση σε διαφορετικούς τομείς. Πιο συγκεκριμένα, δίνεται έμφαση στα ακόλουθα:

- Το ειδικευμένο εργατικό δυναμικό είναι απαραίτητο για την αναβάθμιση της βιομηχανίας, διότι συμβάλλει στην τόνωση της καινοτομίας και επιτρέπει στις χώρες να ανελιχθούν στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας. Ωστόσο, η αύξηση των επενδύσεων στην εκπαίδευση δεν εγγυάται ότι οι δεξιότητες που θα αποκτηθούν θα ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της παραγωγικής δομής ή ότι οι ανθρώπινοι πόροι θα αξιοποιούνται παραγωγικά.
- Οι επενδύσεις στην καινοτομία, η ίδρυση νέων επιχειρήσεων και η αύξηση της παραγωγικότητας των ΜΜΕ συχνά περιορίζονται λόγω της έλλειψης χρηματοδότησης. Τα δημόσια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ιδιαίτερα οι αναπτυξιακές τράπεζες, αυξάνουν τη στήριξη προς αυτές τις κατευθύνσεις.
- Οι ελλείψεις στις υποδομές παραμένουν πρωταρχική τροχοπέδη όσον αφορά την αύξηση της ανταγωνιστικότητας (περίπου το 60% της παγκόσμιας υποδομής βρίσκεται σε χώρες υψηλού εισοδήματος, το 28% σε χώρες μεσαίου εισοδήματος και το 21% σε χώρες χαμηλού εισοδήματος). Για να προοδεύσουν, οι αναπτυσσόμενες χώρες αναγνωρίζουν πλέον τη διττή ανάγκη αύξησης των επενδύσεων σε υποδομές και βελτίωσης της διαδικασίας λήψης αποφάσεων στον τομέα αυτόν.

Η αξιοποίηση των ευκαιριών και η αντιμετώπιση των προκλήσεων στην παραγωγή είναι κρίσιμης σημασίας. Όμως αυτές καθαυτές οι βιομηχανικές πολιτικές δεν αποτελούν εγγύηση για την επιτυχία. Οι πόροι για την εφαρμογή τους, η μακροπρόθεσμη δέσμευση, οι ικανότητες εφαρμογής και παρακολούθησης είναι επίσης κρίσιμης σημασίας. Ο συντονισμός των δράσεων σε πολλαπλούς τομείς και η ικανότητα επαναπροσδιορισμού των δράσεων όταν οι στόχοι δεν επιτυγχάνονται είναι επίσης σημαντικοί παράγοντες. Πολλές αναπτυσσόμενες χώρες δέχονται επίσης ισχυρές εσωτερικές πιέσεις που παρακωλύουν ή καθυστερούν τις κατά τα άλλα απαραίτητες αλλαγές, πράγματι όταν οι τιμές των πρώτων υλών αυξάνονται, τα κίνητρα ανάπτυξης νέων δραστηριοτήτων τείνουν να είναι περιορισμένα. Επιπλέον, ο κίνδυνος αποτυχίας των βιομηχανικών πολιτικών είναι υψηλός: η ασύμμετρη πληροφόρηση περιορίζει τις ικανότητες κρατικού σχεδιασμού, οι κυβερνήσεις αντιμετωπίζουν εμπόδια στη βελτιστοποίηση των δράσεων και η διακοπή της στήριξης είναι δύσκολη, καθώς οι ομάδες πίεσης θα προσπαθήσουν να αποτρέψουν τις αλλαγές. Η ενδυνάμωση των θεσμών και η ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης κινήτρων βάσει των επιδόσεων μπορούν να περιορίσουν την εκδήλωση φαινομένων «ομηρίας».

Τέλος, η βιομηχανική πολιτική είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το χώρο και το χρόνο. Παρόλα αυτά, κατά τη χάραξη και την εφαρμογή βιομηχανικών πολιτικών στις αναπτυσσόμενες χώρες υπάρχουν κοινές απαιτήσεις που περιλαμβάνουν: α) αύξηση της ικανότητας παραγωγής και επεξεργασίας πληροφοριών για τη διενέργεια διαγνώσεων και τον καθορισμό δεικτών επίδοσης, β) χώρους διάλογου με τον ιδιωτικό τομέα για την ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων και τη δημιουργία συνεργιών στις επενδύσεις και γ) ικανότητες συντονισμού για την ευθυγράμμιση των δράσεων σε όλο το μήκος του δημοσίου και σε διαφορετικούς τομείς, συμπεριλαμβανομένων των δεξιοτήτων, της υποδομής και της μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης. Συνεπώς, ο διαρθρωμένος διάλογος πολιτικής μεταξύ ομοτίμων θα ωφελούσε τη χάραξη και την εφαρμογή βιομηχανικών πολιτικών, καθώς οι χώρες μαθαίνουν να εφαρμόζουν πολιτικές μέσω της πρακτικής «της δοκιμής και του λάθους» και μέσω της ανταλλαγής των γνώσεων.

Στο Κεφάλαιο 1 της παρούσας έκθεσης συνοψίζεται η μετατόπιση του πλούτου έως σήμερα, ενώ στο Κεφάλαιο 2 εξετάζονται οι διαφορετικοί δίαυλοι μέσω των οποίων το φαινόμενο αυτό επηρεάζει τις αναπτυσσόμενες οικονομίες. Στο Κεφάλαιο 3 περιγράφεται το νέο ενδιαφέρον για τη βιομηχανική πολιτική που επιδεικνύουν οι αναπτυσσόμενες οικονομίες, ενώ στο Κεφάλαιο 4 παρουσιάζονται οι κύριες προκλήσεις που τίθενται κατά την εφαρμογή των εν λόγω πολιτικών. Στο Κεφάλαιο 5 αναλύονται οι αναντιστοιχίες δεξιοτήτων στις αναπτυσσόμενες χώρες και οι πολιτικές για τον περιορισμό τους. Στο Κεφάλαιο 6 περιγράφονται οι δυσκολίες χρηματοδότησης που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ και οι μη παραδοσιακοί κλάδοι στις αναπτυσσόμενες χώρες, καθώς και οι νέες πολιτικές για την αντιμετώπισή τους. Το Κεφάλαιο 7 πραγματεύεται τις ελλείψεις υποδομής και τον καθορισμό τρόπων για τη βελτίωση της διαχείρισης του κύκλου πολιτικής. Τέλος, στο Κεφάλαιο 8 παρουσιάζονται οι προκλήσεις πολιτικής οικονομίας που τίθενται κατά την εφαρμογή βιομηχανικών πολιτικών.

© OECD

Η περίληψη αυτή δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

Η αναπαραγωγή της περίληψης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ, καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.

Οι Πολύγλωσσες Περίληψεις είναι μεταφρασμένα αποσπάσματα των δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ που εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα.

Διατίθενται δωρεάν στο Ηλεκτρονικό Βιβλιοπωλείο του ΟΟΣΑ www.oecd.org/bookshop

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με το Τμήμα Δικαιωμάτων και Μεταφράσεων της Διεύθυνσης Δημοσίων Υποθέσεων και Επικοινωνιών του ΟΟΣΑ μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση: rights@oecd.org ή μέσω φαξ: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Επισκεφτείτε τον ηλεκτρονικό μας κόμβο www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2012), *Perspectives on Global Development 2013. Industrial Policies in a Changing World*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/persp_glob_dev-2013-en